

Utbildningsförvaltningen
Tjänsteskrivelse till utbildningsnämnden

Datum:
2021-09-07

Diarienummer:
UBN-2021-05109

Handläggare:
Ulrika Lidbom

Remiss "Börja med barnen! En sammanhållen god och nära vård för barn och unga" (SOU 2021:34)

Förslag till beslut

Utbildningsnämnden beslutar

1. **att** avge yttrande till Socialdepartementet enligt ärendets bilaga 1

Ärendet

Socialdepartementet har remitterat betänkandet Börja med barnen! Sammanhållen god och nära vård för barn och unga (SOU 2021:34) till Uppsala kommun för yttrande senast 3 oktober 2021. Uppsala kommun svarar genom omsorgsnämnden, socialnämnden och utbildningsnämnden i ett gemensamt yttrande.

Utredningen föreslår att det hälsobefrämjande arbetet ska förtydligas i hälso- och sjukvårdslagen och att ett nationellt hälsovårdsprogram för barn och unga tas fram och implementeras i hälso- och sjukvården. Utredningen föreslår också att lagstiftningen kring fast vårdkontakt till barn och unga skärps samt att ett tydligt krav på samverkan mellan regionen och huvudmän inom skolväsendet införs.

Betänkandet kan läsas i sin helhet via denna [länk](#).

Beredning

Ärendet har beretts av vård och omsorgsförvaltningen, utbildningsförvaltningen och socialförvaltningen tillsammans.

Föredragning

Utredarens främsta uppdrag har varit att se över förutsättningarna för en sammanhållen och resurseffektiv god och nära vård för barn och unga samt föreslå åtgärder som avlastar den specialiserade barn- och ungdomspsykiatrien. Åtgärderna ska vara inriktade mot förebyggande och hälsofrämjande insatser och en likvärdig vård för barn och unga i hela landet. I direktiven till utredningen anges att utredaren ska överväga möjligheten till ett gemensamt huvudmannaskap för primärvården, ungdomsmottagningarna och de medicinska delarna av elevhälsan.

Regeringens utredare konstaterar att barn- och ungdomshälsovården är fragmentiserad med många huvudmän och vårdverksamheter och att det saknas en tydlig nationell styrning av verksamheterna. Det gäller såväl mödrahälsovården och barnhälsovården som ungdomsmottagningarnas verksamhetsformer och dess innehåll. Utredningen bedömer att elevhälsans insatser för att främja hälsa och förebygga ohälsa inte är tillräckliga. Kvalitet och omfattning av det hälsofrämjande arbetet är på många skolor personberoende.

Utredningen föreslår insatser och åtgärder som ska förbättra samverkan mellan huvudmän och verksamheter och som ska främja det förebyggande hälsovårdsarbetet. Utredningen bedömer att en förändring av huvudmannaskapet för elevhälsans medicinska ansvar inte är möjligt i dagsläget mot bakgrund av att regionerna idag inte har förutsättningar att ta över verksamheten och att skolan har tydliga fördelar med att kunna följa barn och ungas utveckling genom den närhet till eleverna som skolan ger.

I ett gemensamt yttrande föreslås att Uppsala kommun instämmer med utredningens förslag om åtgärder för att förbättra samverkan och främja förebyggande hälsovårdsarbete för barn och unga. Uppsala kommun instämmer också med utredningens bedömning att det medicinska ansvaret för elevhälsovården ska fortsätta att ligga under skolans ansvar. Utredningen har inte omfattat socialtjänstens förebyggande arbete men beskriver behovet av en bättre samverkan mellan alla verksamheter som arbetar hälsofrämjande med barn och unga. Huvudmannaskapet för ungdomsmottagningarna diskuteras i utredningen men ingen förändring föreslås. Däremot ser utredningen ett behov av en tydligare styrning av verksamheter som riktar sig till barn och unga och föreslår att utformningen av verksamheterna ska förtydligas i ett nationellt hälsovårdsprogram för barn och unga. Uppsala kommun delar utredningens bedömning om behovet av en tydligare styrning och utredningens förslag om behovet ett nationellt hälsovårdsprogram.

Ekonomiska konsekvenser

Ej aktuellt.

Beslutsunderlag

- Tjänsteskrivelse daterad 7 september 2021
- Bilaga, Yttrande över remiss om delbetänkandet Börja med barnen – En sammanhållen god och nära vård för barn och unga

Utbildningsförvaltningen

Susana Olsson Casas
Utbildningsdirektör

Datum:
2021-09-27Diarienummer:
UBN-2021-05109Socialdepartementet S2021/04102
s.remissvar@regeringskansliet.se
s.fs@regeringskansliet.seHandläggare:
Ulrika Lidbom

Yttrande över delbetänkandet SOU 2021:34, Börja med barnen! En sammanhållen god och nära vård för barn och unga

Uppsala kommun har mottagit ovan rubricerad remiss för yttrande och kommunens synpunkter presenteras nedan

Sammanfattning

Uppsala kommun välkomnar utredningens förslag att stärka samverkan mellan skola och hälso- och sjukvård om det förebyggande och hälsofrämjande arbetet. Hälso- och sjukvården och skolan behöver samarbeta för att erbjuda bra insatser och förebygga ohälsa. Dagens situation med skillnader i tillgänglig hälso- och sjukvård mellan skolor och regioner är otillfredsställande. Utredningens förslag att det behöver finnas förutsättningar för att den specialiserade vården att kunna utgöra ett konsultativt stöd för primärvården och elevhälsans medicinska insatser är mycket bra. Detta är förenligt med den omställning som nu pågår till en god och nära vård.

Kapitel 6.3 Nationellt hälsovårdsprogram för barn och unga

6.3.1 Inriktningen på det nationella hälsovårdsprogrammet för barn och unga

Uppsala kommun är positiva till ett nationellt hälsovårdsprogram för att stärka styrningen barn- och ungdomshälsovårdens olika delar.

Kapitel 6.4 Organisation, planering och samverkan i hälso- och sjukvården som riktar sig till barn och unga

6.4.1 Förstärkt samverkan mellan region och skolhuvudmän

Uppsala kommun instämmer i behovet av en stärkt samverkan och samordning mellan region och skolhuvudmän. Detta är särskilt viktigt för barn och unga med stora och långvariga behov.

6.4.2 Hälso- och sjukvårdens samverkan och samordning med socialtjänst och tandvård behöver stärkas

Uppsala kommun anser att det ska förtydligas vem som bär ansvaret för uppföljning av ett patientkontrakt, när det används som ett verktyg för att samordna barns och ungas vårdinsatser.

6.4.3 Systematiskt arbetssätt med barns och ungas rättigheter och behov

Uppsala kommun instämmer med utredningens bedömning att samtliga huvudmän behöver systematiskt integrera barns och ungas rättigheter och behov i planeringen och organiseringen av hälso- och sjukvården.

6.4.5 Tryggare övergång från hälso- och sjukvård för barn

Uppsala kommun instämmer med utredningens bedömning att ett nationellt kunskapsstöd som stödjer en trygg övergång från barn- till vuxensjukvård behöver tas fram. Uppsala kommun anser att kunskapsstödet lämpligen kopplas till regionernas organisation för kunskapsstyrning.

Kapitel 6.5 Fast vårdkontakt för barn och unga

6.5.3 Om patienten inte har fyllt 21 år ska en fast vårdkontakt utses om patienten begär det eller om det kan antas att det är nödvändigt

Uppsala kommun instämmer att en fast vårdkontakt bör finnas där patienten finns och inte styra mot en specifik verksamhet. Kommunen delar utredningens bedömning om att barn och unga kan ha ett mer uttalat behov av fast vårdkontakt och det är angeläget att noggrant följa att barn och unga med behov ges den möjligheten.

Kapitel 6.6 Vägledning för rektorer och skolhuvudmän

Uppsala kommun instämmer i förslaget om behovet av att utforma en tydligare vägledning om rektors och skolhuvudmäns ansvar för hälso- och sjukvård och med en tydlig information om vad en fast vårdkontakt innebär för skolverksamheterna. Uppsala kommun anser även att det i vägledningen tydliggörs vilka kompetenskrav som ställs på verksamhetschefen.

Om skolhuvudmännens ansvar för hälso- sjukvården utökas med vägledningen så vill Uppsala kommun peka på behovet av resursförstärkningar till kommunerna för att ge möjlighet att upprätta en god kvalitet utifrån ansvaret.

6.8 Förutsättningar för ett samlat huvudmannaskap för barn- och ungdomshälsovården

6.8.1 Primärvårdens aktörer och elevhälsans medicinska insatser bör inte samlas under ett regionalt huvudmannaskap

Uppsala kommun instämmer i utredningens bedömning om att primärvårdens aktörer och elevhälsans medicinska insatser inte bör samlas under ett regionalt huvudmannaskap. Den lokala elevhälsans fördelar, inom nuvarande organisation, är att den ligger nära eleverna och kan följa processerna bland personal och elever samt uppmärksamma problem tidigt.

Uppsala kommun anser att det finns behov av att hitta former för att förebygga fragmentiseringen. Uppsala kommun anser att det nationella hälsoprogrammet behöver stödja processen kring samverkan. Uppsala kommun anser även att begreppet primärvård behöver förtydligas i de fall som det är den regionala primärvården som avses.

Utbildningsnämnden

Helena Hedman Skoglund
Ordförande

Susanna Nordström
Nämndsekreterare